

การจัดการโปรแกรมการท่องเที่ยวตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของชุมชนบ้านแม่สา ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
Maesa Community Tourism Management Program through
Sufficiency Economy Philosophy, Pongyang Sub district,
Maerim District, Chiang Mai Province, Thailand

วินิตรา ลีละพัฒนา¹ วีระพล ทองมา¹ วิวัฒน์ ประสานสุข²
Winitra Leelapattana¹, Weerapon Thongma¹ and Wiwat Prasansuk²

¹คณาจารย์ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
²นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ป. เอก) สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือการถ่ายทอดและประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้ทราบถึงพระราชกรณียกิจและพระราชเสาวนีย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับพระบรมราชวงศ์ ในพื้นที่ชุมชนบ้านแม่สา ตามการจัดการโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเผ่าม้งบ้านแม่สา ด้วยเทคนิคและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ สังเกตและการประชุมกลุ่มย่อยจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายในชุมชน รวมทั้งภายนอกชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 79 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยายเพื่ออธิบายข้อมูลจากอดีตสู่ปัจจุบัน ตลอดจนการอภิปรายและเปรียบเทียบข้อมูลที่เป็นข้อมูลหตุยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยการวิพากษ์ข้อมูลจากการประชุมทั้งในและนอกพื้นที่จนเชื่อมั่นว่าข้อมูลนั้นเป็นความจริงมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชวงศ์ทรงเสด็จพระราชดำเนินมายังพื้นที่บ้านม้งดอยปู่เมื่อปี พ.ศ. 2507 เป็นครั้งแรกจากนั้นได้เสด็จเยี่ยมเยือนราษฎรชุมชนเผ่าม้งบ้านแม่สาใหม่เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2512 และทรงเสด็จมาอีกหลายครั้งอย่างต่อเนื่องเพื่อทอดพระเนตรและติดตามโครงการพัฒนาต่างๆ ภายในชุมชนนี้จนประชาชนชาวเผ่าม้งเลิกปลูกฝิ่นและหันมาประกอบอาชีพทางการเกษตรอื่นๆ ทดแทนด้วยการใช้พื้นที่อย่างเป็นประโยชน์ อนุรักษ์ดินและทรัพยากรป่าไม้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามพระราชโองบายที่ว่า “การที่แจกสิ่งของหรือเงินแก่ราษฎรนั้นเป็นการช่วยเหลือชั่วคราวไม่ยั่งยืน แต่การที่จะช่วยเหลือประชาชนอยู่รอดได้ก็คือการให้อาชีพ” หรือพระราชดำรัสที่ว่า “ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก” นั้นเอง

สำหรับการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านแม่สา นั้น ชุมชนได้ร่วมกับคณะผู้วิจัยจัดทำโปรแกรมซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 โปรแกรมคือ 1) โปรแกรมการท่องเที่ยวธรรมชาติและวิถีชีวิตเกษตร (1 วัน) 2) โปรแกรมการท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชนเผ่าม้ง วิถีชีวิตและบ้านพักโฮมสเตย์ (2 วัน 1 คืน) และ 3) โปรแกรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือประเพณีชนเผ่าม้ง โดยโปรแกรมการท่องเที่ยวเหล่านี้ได้กำหนดให้มีกิจกรรมการบริการต่างๆ ไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ชุมชนมีความพร้อมในการให้บริการด้วยการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง 3 องค์ประกอบหลักคือ 1) ความพอประมาณซึ่งมีมติร่วมกันว่าการท่องเที่ยวไม่ใช่เป็นการที่รับผลเป็นตัวเงินเท่านั้น แต่จะมองถึงความยั่งยืนของชุมชนและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมภายในชุมชน ไม่มีผู้ใดผูกขาดผลประโยชน์ 2) ความมีเหตุมีผลโดยการกำหนดกฎกติกาและระเบียบของการท่องเที่ยวภายในชุมชนและ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองโดยเฉพาะ “ภาษาม้ง” ซึ่งมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นอย่างน่าประทับใจถึงแม้ว่าชุมชนเผ่าม้งจะไม่มีภาษาเขียนแต่พวกเขาก็สามารถถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ชุมชนบ้านแม่สายังสามารถประยุกต์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญา มาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เช่น กระบวนการทำผ้าลายเขียนเทียน การทอผ้าใยกล้วย และการแสดงวัฒนธรรมชนเผ่าม้ง เป็นต้น ส่วนเงื่อนไขด้านคุณธรรมนั้น ชุมชนบ้านแม่สาได้ยึดถือปฏิบัติเป็นอย่างดียิ่งด้วยการเลิกปลูกฝิ่นและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ตั้งแต่ได้ถวายคำสัตย์ปฏิญาณไว้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ชนเผ่าม้งบ้านแม่สาได้น้อมนำคำปฏิญาณนั้นมายึดถือและปฏิบัติ พร้อมทั้งถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ชุมชนบ้านแม่สาได้รับการประกาศให้เป็นชุมชนมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2557 ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนได้ร่วมกันใช้สติปัญญาตลอดจนภูมิปัญญาในการวิเคราะห์และเข้าใจปัญหาต่ออุปสรรคต่างๆ อย่างไม่ย่อท้อจนผ่านพ้นอุปสรรคเหล่านั้นก็ด้วยพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมราชวงศ์ของปวงชนชาวไทยนั่นเอง

Abstract

The main objective of this research for publicizing and broadcasting of the Royal duties at Maesa community to interest people by local participation in Maesa community tourism management program through Sufficiency Economy Philosophy. Totally of the respondent in this research were 76 who involved in this program. Using qualitative research techniques such as interview, observation and group forum were used for collecting data and analyzed by descriptive statistics to describe his Royal development project and debate or compare the data between secondary and primary data for confirming the truth from all of stakeholders with insiders and outsiders.

The results of this research evident that in 1964, His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand accompanied by Her Majesty Queen Sirikit and other member of the Royal family, visited the Hmong village of Doi Pui (Pui mountain) near Chiang Mai. Following five years (January 22, 1969) they came to visit Hmong village at Maesa community. Many Royal development projects from His Majesty were developed at this community. His Majesty in order to eradicate opium poppy cultivation, encourage a wise and proper balance in utilizing and conserving land and forest resources. Since then the opium poppy cultivation has transformed to the cultivation of highland crops which provide the Hmong a better life. From the King's initiatives, His Majesty immediately realized that "It is not sustainable way for giving money or some things to people, but how educated their occupation" or "Help the hill tribes, Help the Thais, Help the world".

Furthermore, the results show that local people participated with researchers to decide tourism program of Maesa community in to three programs; 1) Natural and Traditional Agricultural tourism program (1day). 2) Hmong culture, way of life and homestay tourism program (2 days 1 night), and 3) Hmong traditional and event tourism program. Those of tourism programs would be well managed for Thais and non-Thais tourist service activities. Moreso, this community has applied the Sufficiency Economy Philosophy in tourism management by using the three principles as follows; 1) Moderation which means having enough, local people had been agreement that tourism income and benefit is not only money but it should be concerned to environmental and cultural sustainability. The good things in this community are sharing of the benefit to all of stakeholders include hosts (insiders) and guests (outsiders) , 2) Reasonableness by having the community rules and regulations for tourism management activities and 3) Immunity by using "Hmong Language" that young generation can learn their language without writing. Furthermore, local people of Maesa community applied their local wisdom or knowledge through tourism activities which tourists can learn and get

more experiences, especially, the process of batik cloth and embroidered cloth producing and also the Yai Kan Chong cloth producing warring demonstrated by local people. Lastly, Hmong cultural performance activities morality is another conditional where by local people honesty to the King of Thailand, all of them don't grow opium and don't associate with narcotic any more. Since they were promise and transfer to all of the youth and those people in their community. Therefore, Maesa community was promoted to be Homestay Standard of Thailand year 2011-2014, it was because of local people used their own wisdom, intelligence and knowledge to analyze and solve their problems. Moreover, it is because of His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand.

